

УДК 811.161.2+811.162.3.

Анастасія Ткаченко

ORCID: 0000-0002-5550-3006

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ОМОНІМІВ У СПОРІДНЕНИХ СЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВАХ

Анотація. Класифікація омонімів займає важливе місце у дослідженні явища омонімії будь-якої мови. Про це свідчить велика кількість робіт, присвячених омонімії, в яких автори пропонують той чи інший підхід до виділення типів омонімів. Лексико-семантичне структурування омонімів спирається, з одного боку, на традиційний поділ їх на повні, коли значення багатозначного чи однозначного слова не співпадає, чи часткові, коли відмінності виражаються, враховуючи спільні елементи семантичної структури лексичних одиниць, але такий поділ не вичерпує усього комплексу системно-структурних характеристик досліджуваних одиниць.

Тема українсько-чесько-польської міжмовної омонімії актуальна як з теоретичного, так і з практичного погляду. З теоретичної точки зору досить цікавим здається саме визначення поняття міжмовної омонімії, тобто “ідентичного” звучання слів, що належать різним мовам, встановлення відповідностей, що давали б змогу визнати дві подібні за звучанням лексичні одиниці за міжмовні омоніми. Щодо практичного погляду, слід зауважити, що “підступні друзі перекладача” спричиняють безліч помилок під час спілкування чи перекладу. Деякі помилки виникають з різниці у значенні, інші лише стилістичні.

На сьогоднішні існує необхідність дослідження лексико-семантичних та функціонально-стилістичних розбіжностей між близькоспорідненими мовами, а саме між українською, чеською, польською мовами, які за планом вираження є повністю або частково тотожними. Визначити ступінь семантичної віддаленості або спорідненості у міжмовних омонімах вищевказаних мов є важливим для запобігання в подальшому небажаних помилок при перекладі. Отже, актуальність дослідження визначається потребою більш чіткої класифікації та більш повним аналізом особливостей функціонування міжмовних омонімів (на матеріалі української, чеської, польської мов).

Незважаючи на велику кількість досліджень міжмовної омонімії, у сучасному мовознавстві ще досконально не вивчені причини та результати виникнення нових значень слів. Обрана тема належить до широкого кола найважливіших сучасних мовознавчих питань, що стосуються проблем лінгво-культурної комунікації, розвитку мови та її сучасного стану, лексичної семантики тощо.

Наукову розвідку присвячено комплексній структурно-семантичній характеристиці чесько-польсько-української міжмовної омонімії.

Ключові слова: міжмовна омонімія, фонетико-графічні омоніми, фонетичні омоніми, графічні омоніми, морфологічні омоніми.

Інформація про автора: Ткаченко Анастасія Андріївна, старший викладач кафедри східноєвропейських мов Навчально-наукового гуманітарного інституту Національної академії Служби безпеки України.

Електронна пошта: nastenokt@gmail.com

Anastasia Tkachenko

DIFFERENTIATION OF HOMONYMS IN RELATED SLAVIC LANGUAGES

Abstract. *The classification of homonyms occupies an important place in the study of the phenomenon of homonymy in any language. This is evidenced by the large number of works devoted to homonymy, in which the authors propose one or another approach to the selection of types of homonyms. The lexical-semantic structuring of homonyms is based, on the one hand, on the traditional division of them into full, when the meaning of a polysemous or unambiguous word does not match, or partial, when the differences are expressed taking into account the common elements of the semantic structure of lexical units, however, such a division does not exhaust the entire complex systematically -structural characteristics of the studied units.*

The topic of Ukrainian-Czech-Polish cross-linguistic homonymy is relevant from both a theoretical and a practical point of view. From a theoretical point of view, the very definition of the concept of interlingual homonymy, that is, the “identical” sounding of words belonging to different languages, the establishment of correspondences that would make it possible to recognize two similar-sounding lexical units as interlingual homonyms seem quite interesting. From a practical point of view, it should be noted that the “insidious translator’s friends”

cause many mistakes during communication or translation. Some errors arise from differences in meaning, others are purely stylistic.

Today, there is a need to study the lexical-semantic and functional-stylistic differences between closely related languages, namely between Ukrainian, Czech, and Polish languages, which are completely or partially identical in terms of expression. It is important to determine the degree of semantic distance or relatedness in cross-language homonyms of the above-mentioned languages in order to prevent unwanted translation errors in the future. Therefore, the relevance of the study is determined by the need for a clearer classification and a more complete analysis of the peculiarities of the functioning of cross-language homonyms (based on the material of the Ukrainian, Czech, and Polish languages).

Despite the large number of studies on cross-language homonymy, the causes and results of the emergence of new meanings have not yet been thoroughly studied in modern linguistics words. The chosen topic belongs to a wide range of the most important modern linguistic issues related to the problems of linguistic and cultural communication, language development and its current state, lexical semantics, etc.

Scientific research is devoted to the complex structural and semantic characteristics of Czech-Polish-Ukrainian cross-linguistic homonymy.

Keywords: cross-linguistic homonymy, phonetic-graphic, phonetic, graphic and morphological homonyms.

Information about author: Anastasia Tkachenko, senior lecturer at the Department of Eastern European Languages, the Educational and Scientific Humanitarian Institute, National Academy of the Security Service of Ukraine.

E-mail: nastenokt@gmail.com

Anastasia Tkachenko

RÓŻNICOWANIE HOMONIMÓW W POKREWNYCH JĘZYKACH SŁOWIAŃSKICH

Abstrakt. Klasyfikacja homonimów zajmuje ważne miejsce w badaniu zjawiska homonimii w dowolnym języku. Świadczy o tym duża liczba prac poświęconych homonimii, w których autorzy proponują takie czy inne podejście do doboru typów homonimów. Struktura leksykalno-semantyczna homonimów opiera się z jednej strony na tradycyjnym podziale homonimów na pełne, gdy znaczenie wyrazu polisemicznego lub jednoznacznego nie jest zgodne, lub

częściowe, gdy różnice wyrażane są z uwzględnieniem wspólnego elementu struktury semantycznej jednostek leksykalnych, jednak taki podział nie wyczerpuje całego kompleksu cech systemowo-strukturalnych badanych jednostek.

Temat homonimii międzyjęzykowej ukraińsko-czesko-polskiej jest istotny zarówno z teoretycznego, jak i praktycznego punktu widzenia. Z teoretycznego punktu widzenia samo zdefiniowanie pojęcia homonimii międzyjęzykowej, czyli "identycznego" brzmienia słów należących do różnych języków, ustalenie korespondencji, która umożliwiłaby rozpoznanie dwóch podobnie brzmiących jednostek leksykalnych jako Homonimy międzyjęzykowe wydają się całkiem interesujące. Z praktycznego punktu widzenia należy zauważyć, że "podstępni przyjaciele tłumacza" powodują wiele błędów podczas komunikacji lub tłumaczenia. Niektóre błędy wynikają z różnic znaczeniowych, inne mają charakter czysto stylistyczny.

Współcześnie istnieje potrzeba badania różnic leksykalno-semantycznych i funkcjonalno-stylistycznych pomiędzy blisko spokrewnionymi językami, czyli między językami ukraińskim, czeskim i polskim, które są całkowicie lub częściowo identyczne pod względem wyrazowym. Ważne jest określenie stopnia dystansu semantycznego lub pokrewieństwa w homonimach międzyjęzykowych ww. języków, aby zapobiec niepożądanym błędom tłumaczeniowym w przyszłości. Dlatego też o przydatności badania decyduje potrzeba jaśniejszej klasyfikacji i pełniejszej analizy specyfiki funkcjonowania homonimów międzyjęzykowych (na materiale języka ukraińskiego, czeskiego i polskiego).

Pomimo dużej liczby badań nad homonimią międzyjęzykową, przyczyny i skutki powstawania nowych znaczeń nie zostały jeszcze dokładnie zbadane we współczesnej językoznawstwie słowa. Wybrany temat wpisuje się w szeroki zakres najważniejszych współczesnych zagadnień językowych, związanych z problemami komunikacji językowej i kulturowej, rozwojem języka i jego aktualnego stanu, semantyką leksykalną itp.

Badania naukowe poświęcone są złożonym cechom strukturalnym i semantycznym czesko-polsko-ukraińskiej homonimii międzyjęzykowej.

Słowa kluczowe: homonimia międzyjęzykowa, homonimy fonetyczno-graficzne, homonimy fonetyczne, homonimy graficzne, homonimy morfologiczne.

Nota o autorze: Anastasia Tkachenko, starszy wykładowca na Wydziale Języków Europy Wschodniej Edukacyjno-Naukowego Instytutu Humanitarnego Narodowej Akademii Służby Bezpieczeństwa Ukrainy.

E-mail: nastenokt@gmail.com

Особлива увага у сучасній лінгвістиці приділяється омонімічним словам у споріднених мовах. Враховуючи той факт, що саме омонімія споріднених мов є найбільш “підступною”, тотожні явища на відміну від відмінних потребують більшого та глибшого дослідження. При вивченні паралельного функціонування споріднених мов ключовими є соціолінгвістичні фактори, які сприяють розвитку тієї чи іншої мови в конкретних комунікативних ситуаціях, тобто дослідження взаємозв’язку мовленнєвої ситуації саме із мовленням.

Дослідимо проблему диференціації омонімічних лексичних одиниць, структуру омонімічних рядів та розглянемо їх структурні типи.

Актуальність дослідження визначається потребою чіткішої класифікації міжмовних омонімів та повнішим аналізом особливостей функціонування омофонів, омографів, оморфів у мовленні.

Основним завданням наукової розвідки є визначення ступеню близькості мов, їх основних розбіжностей, порівняння спільних та відмінних ознак, диференціювання омонімічних конструкцій у вищевказаних мовах.

Повними лексичними омонімами можуть бути лише лексеми, які належать до однієї частини мови, зберігаючи її граматичні форми, а частковими (неповними) лексичними омонімами називають слова, які збігаються тільки в одній або декількох граматичних формах.

Визначення повноти/неповноти омонімів окреслюється, в першу чергу, тим, чи включає лексична омонімія всі рівні словоформ одного слова чи ні. Майже всі міжмовні омоніми збігаються в одній або рідше в декількох формах, що насамперед залежить від особливостей граматичної будови мов, що зіставляються.

Питання класифікації омонімів вирішується в залежності від розуміння тим чи іншим дослідником суті явища омонімії та визначення поняття “омоніми”, але, оскільки єдності поглядів з цих питань не спостерігається, в лінгвістичній літературі взагалі немає поки єдиної загальноприйнятої класифікації омонімів.

Аналіз омонімів у плані вираження передбачає визначення їх фонетичної і графічної тотожності, а саме їх порівняння за на-

ступними критеріями: 1) фонемний склад, 2) графічна подібність, 3) акцентологічна характеристика, 4) морфемний склад [3].

Традиційно мовознавці виділяють морфологічні, фонетико-графічні, фонетичні та графічні омоніми, а саме оморфми, власне омоніми, омофони і омографи відповідно. Фонетико-графічні міжмовні омоніми відповідно до граматичної форми і способу визначаються ідентичністю графічної і фонетичної відповідності при певній відмінності граматичної категорії і значення. Це вказує на те, що подібність омонімів у більшості випадків може визначатися тільки у мовах зі схожою писемністю. Отже, виокремлення міжмовних фонетико-графічних омонімів у мовах з різною графікою є відносним, так як неможливо відзначити графічну тотожність, а лише схожість, відповідність, оскільки з'являються деякі відмінності у вимові, враховуючи які, йдеться лише про умовну формальну тотожність.

Наприклад:

Чес. **láska** «кохання», «любов»;

Польс. **laska** 1. «рішення про звільнення від кари або про пом'якшення покарання за злочин; помилування», «щедроти, дари, благодать»; 2. «металева або дерев'яна палиця», «символ влади у вигляді палиці, жезл»; 3. «приваблива дівчина»; 4. «найнижча оцінка, одиниця» [2, с. 147].

Укр. **ласка** 1. «доброзичливе, привітне ставлення до когось»; 2. «милування, пестощі, як вияв ніжності до когось»; 3. «послуга». Наприклад: зробити ласку [1, Т. 4, с. 449].

Польс. **klątwa** «прокляття»;

Укр. **клятва** «присяга, запряганя» [2, с. 132].

Отже, «абсолютними» міжмовними фонетико-графічними омонімами визначають тільки ті омоніми, мови яких мають однакову писемність. Але, слід зауважити, що повна формальна подібність лексем двох або більше мов – доволі виняткове явище. Навіть при порівнянні мов з однаковою писемністю виникає безліч причин, які впливають на визначення повноти/неповноти омонімічних конструкцій, при однакової графічній подібності, вимова слова іноді відрізняється, це може бути зумовлене фонетичними

особливостями тієї чи іншої слов'янської мови, зокрема відмінністю вимови (в чеській мові наголос падає на перший склад, в польській – на передостанній), довгих і коротких складів (існування довгих і коротких голосних) тощо.

Розглянемо визначення графічних омонімів: лексичні одиниці, які мають одну й ту саму графічну оболонку, але характеризуються диференціацією значень, відмінностями у словотворенні та слововживанні називають омографами, тобто, це різні слова, які збігаються за написанням. Омографи можуть виникати в результаті семантичного розщеплення варіантів лексеми.

Міжмовні омографи визначаються графічною тотожністю при фонетичній розбіжності. Виділення міжмовних графічних омонімів у мовах з різною писемністю є умовним.

Розглянемо приклади:

Чес. **pokuta** «штраф»;

Укр. **покута** 1. «визнання своєї провини, вияв жалю з приводу неї; каяття»; 2. «покарання за вчинений злочин, провину, поганий учинок і т. ін.»; 3. «дорев. церковне покарання за злочини або гріхи» [1, Т. 7, с. 56]. Вказані лексичні одиниці відрізняються наголосом.

Польс. **kijanka** 1. «пуголовок»; 2. «дерев'яний гладенький валок для вибивання білизни під час прання; праник».

Укр. **киянка** «корінна мешканка Києва» [2, с. 130].

У даному випадку лексичні одиниці відрізняються вимовою голосних **i** та **и** відповідно.

Чес. **koncovka** «закінчення»; «кінцева частина»;

Польс. **końcówka** 1. «кінець, закінчення чогось, залишок»; 2. «кінцівка»; 3. «елемент, прикріплений в кінці проводу, яким проводиться струм»; 4. «закінчення»; 5. «кінцевий період спортивних змагань»; 6. «закінчення»;

Укр. **кінцівка** 1. «графічна прикраса в кінці книжки, розділу тощо»; 2. «завершальна частина якогось твору»; 3. «у людини й тварини – частина тіла, що слугує для пересування, схоплювання та ін.» [2, с. 130].

Розглядаючи вищевказані приклади, можна побачити відмінності, як в наголосі, так і м'якому приголосному (-ń), а також літеру ó (-у закрите).

Тобто, можна стверджувати, що в межах однієї мови причиною різної вимови графічних омонімів, як правило, є різний наголос або в деяких випадках історичний принцип орфографії. Що ж стосується вимови міжмовних омографів, причиною може бути ще й омонімія деяких знаків абетки, власне, коли один графічний символ у різних мовах означає відмінні звуки-фонемі.

Фонетичні омоніми (омофони) характеризуються тотожністю у вимові при розбіжності у написанні. До міжмовних фонетичних омонімів, таким чином, відносяться лексеми, які еквівалентні фонетично, але відрізняються графічною формою.

Наприклад:

Польс. **czub** 1. «передня частина чогось; ніс»; 2. «волосся на голові у людини»; 3. «верх, вінця посудини»;

Укр. **чуб** 1. «пасмо волосся, що спадає на чоло (звисає над лобом) людини; довге пасмо волосся на голеній голові; оселедець»; 2. «жмут шерсті або пір'я на голові деяких тварин, птахів» [2, с. 299].

Польс. **szczyt** 1. «вершина гори»; 2. «найвищий, найдальший пункт чогось; вершок, верх»; 3. «найвищий рівень, крайня межа чогось, вершина, максимум»; 4. «зустріч глав держав, урядів; саміт»; 5. «верхня трикутна частина торцевої або фасадної стіни будинку, обмежена схилами даху; шпиль» [2, с. 305].

Укр. **щит** 1. «ручний предмет старовинного військового озброєння перев. у вигляді заокругленої чи прямокутної дошки (з дерева, металу, шкіри і т. ін.) для захисту тіла воїна від ударів холодною зброєю»; 2. «пристрій з металевого листа, збитих дощок і т. ін. для захисту від когось, чогось або для відгородження, затримки чогось»; 3. «пристрій у вигляді пересувного сталевого кріплення, що запобігає обвалові слабких порід під час спорудження тунелів»; 4. «затвор для закривання отворів у гідротехнічних спорудах (греблях, шлюзах, трубопроводах і т. ін.)»; 5. «дошка,

стенд, закріплені перев. вертикально, на яких поміщається щось для показу, огляду тощо»; 6. «піднята вгору дошка в кінці поля, на якій закріплений залізний обруч із сіткою (кошиком) для гри в баскетбол»; 7. «найдавніша частина суші, в межах якої давні складчасті кристалічні породи виступають на поверхню землі або містяться під незначною товщею осадових порід». 8. «твердий покрив у деяких тварин для захисту м'якої тканини» [1, Т. 11, с. 587].

Проводячи паралель з принципами класифікації внутрішньомовних омонімів, коли лексеми подібні фонетично, різняться графічно, і вважаються фонетичними омонімами, міжмовні відповідники омонімічного характеру з відмінними графічними знаками, які означають у різних мовах один звук (де лексеми подібні фонетично, різняться графічно, вважаються омофонами), відносять до міжмовних фонетичних омонімів.

Дотримуючись цього принципу до міжмовних омофонів також слід віднести усі слова, які фонетично тотожні, і графічні розбіжності яких пов'язані з різними алфавітами.

Визначення омофонів на основі мов, які мають різну писемність може здійснюватися враховуючи такі основні засади: до фонетичних омонімів належать лексичні одиниці, які фонетично еквівалентні, але відрізняються графічно. Їх графічні відмінності виявляються у використанні різних абеток, наприклад:

Чес. **rozkoř** «насолода»;

Польс. **rozkosz** 1. «найвищий ступінь вияву насолоди, щастя»; 2. «те, що дає втіху, радість».

Укр. 1. «життєва вигода, пов'язана з комфортом, багатством»; 2. «життя в достатках, з комфортом»; 3. «надмірності в задоволені життєвих потреб, пов'язані з марнотратством»; 4. «коштовні речі, які не є першою потребою»; 5. «щось зазвичай неможливе, недоступне, недозволене»; 6. «найвищий ступінь вияву насолоди, щастя»; 7. «багатство природи» [2, с. 238].

До фонетичних омонімів у другому випадку відносяться лише ті слова, які збігаються фонетично і розрізняються графічно, наприклад:

Чес. **čerstvý** «свіжий»;

Польс. **czerstwy** **1.** «черствий»; **2.** «здоровий, рум'яний, міцний»; **3.** «нікчемний, нікудишний» [2, с. 298].

Оморфи (морфологічні омоніми) – слова, які пишуться і звучать однаково в деяких граматичних формах. Зазвичай до морфологічних омонімів відносять лексеми різних частин мови.

Внутрішньомовні морфологічні омоніми у чеській мові:

Чеське дієслово (теперішній час 1 ос. одн.) – **sním** «я мрію»;

Прийменник з займенником **s ním** «з ним»;

Наведемо приклад міжмовних оморфів:

Чес. **spřostá** прикм. жін. р. «невихована, брутальна, непристойна»;

Укр. **спроста** **1.** присл., розм. «без причини, без підстав»; **2.** «марно, даремно»; **3.** «без зусиль, просто»;

Чес. частка **prý** «кажуть»;

Укр. прийменник **при**:

1. Уживається з позначенням предмета, місця, простору:
а) біля, поблизу якого щось відбувається; б) біля, поблизу якого щось розташовується, міститься; в) в якому, де відбувається дія або хто-небудь перебуває; г) де або поблизу якого відбулася певна історична подія (з власною назвою).

2. Уживається з позначенням: а) особи, біля якої що-небудь є.

3. Уживається з позначенням предмета, який включає у свій склад те, що є його частішою або чимсь підпорядкованим, допоміжним.

4. Уживається з позначенням місця, установи, організації і т. ін., де хто-небудь виконує службові або інші обов'язки, займає якусь посаду [1, Т. 7, с. 549].

Якщо аналіз внутрішньомовних омонімів передбачає визначення їх фонетичної і/або графічної тотожності, то для аналізу міжмовних омонімів слід враховувати такі нюанси, як усна та письмова мова, тобто відповідність лексичної одиниці в одній мові лексемі в іншій порівнюваній мові.

Тобто, принцип формальної відповідності полягає в тому, що лексичну одиницю однієї мови можна визначити, як ту, яка відповідає лексичній одиниці іншої мови, якщо форма вираження (акустична та / або графічна), в якій ця лексема виступає в одній мові, відповідає формі, в якій її слід було б висловити в іншій мові (враховуючи транслітерацію, а також те, чи є це слово запозиченим).

Наприклад:

Укр. **закон 1.** «встановлене найвищим органом державної влади загальнообов'язкове правило, яке має найвищу юридичну силу; сукупність таких загальнообов'язкових правил та державних постанов, що визначають суспільні відносини людей; втілення найвищої влади в суспільстві; те, що сприймається як незаперечне розпорядження, веління, обов'язкове для неухильного виконання». **2.** «загальноприйняте, усталене правило співжиття, норма поведінки». **3.** «основні правила в якій-небудь ділянці людської діяльності, що впливають із самої суті справи». **4.** «об'єктивно існуючий, постійний і необхідний взаємозв'язок між предметами, явищами або процесами, що впливає з їх внутрішньої природи, сутності»; **5.** «сукупність догм (основних положень) якої-небудь релігії, віровчення» [1, Т. 3, с. 154].

Чес. **zákon** «закон, правовий стандарт».

Польс. **zakon** «чернеча або лицарсько-чернеча католицька громада з певним статутом; орден» [2, с. 100].

Чес. **slovenský** «той, який належить Словаччині, характерний для словаків»;

Укр. **словенський** «до словенці і Словенія» [1, Т. 9, с. 366].

Вищевказані лексеми відрізняються певними фонетичними, графічними та іншими особливостями порівнюваних мов і, тим не менш, згідно з принципом відповідності вони можуть розглядатися як повністю відповідні в плані вираження.

«Принцип формальної відповідності» для аналізу міжмовної омонімії призводить до розширення меж формальної подібності слів з регулярними формальними розбіжностями у лексемах різних мов, які збігаються в плані вираження.

Слід зазначити, що графічний критерій не може бути основним при виділенні міжмовних омонімів, так як збіг чи розходження письмової форми міжмовних омонімів пов'язано більше з екстралінгвістичними факторами, такими як офіційно прийнята система письма, встановлені норми орфоепії, орфографії.

На основі дослідженого матеріалу можна виділити межі варіювання міжмовних омонімів, класифікувати їх таким чином:

Лексичні одиниці, які формально характеризуються однаковою графічною та фонетичною будовою:

Чес. **balon** 1. «м`яч»; 2. «аеростат», «повітряна куля»;

Польс. **balon** 1. «літальний апарат, наповнений газом, легший від повітря, повітряна куля»; 2. «надувна дитяча забавка у вигляді гумового м`ячика, повітряна кулька» [2, с. 23].

Укр. **балон** 1. «посудина з гуми, скла, металу для перевезення та зберігання газів і рідин»; 2. «колба для розміщення електродів електровакуумного або електронного приладу».

Омонімічні слова, які розрізняються різними абетками (кирилиця, латиниця).

Наприклад:

Чес. **kráska** «красуня».

Укр. **краска** «те саме, що фарба»; **краска** 2. «те саме, що рум'янець»;

Чес. **sklep** «підвал, льох»;

Польс. **sklep** «магазин»;

Укр. **склеп** 1. «закрите підземне приміщення, в якому зберігаються труни з померлими»; 2. діал. «крамниця».

Відмінності в лексемах у межах однієї абетки. Наведемо приклад і внутрішньомовної, і міжмовної омонімії:

Чеське дієслово **být** «бути» та іменник **byt** «квартира» відрізняються голосним *ý/y*.

Чес. **hádka** «сварка»;

Польс. **gadka** 1. «висловлювання, слова, звернуті до когось»; 2. «балаканина, теревені»; 3. «розмова, балачка»; 4. «настановна, повчання із засудженням чиеїсь поведінки, вчинків; нотація»;

Укр. **гадка** «думка»;

Відмінності, пов'язані з різним характером наголосу в лексемі.

Чес. **vydatný 1**. «рясний, багатий»; **2**. «наваристий, ситний»;

Польс. **wydatny 1**. «висунутий»; **2**. «великий, значний»;

Укр. **видатний** «який виділяється серед інших якимись надзвичайними рисами, якостями, особливостями; талановитий; відомий» [2, с. 39].

Підсумовуючи та узагальнюючи вищевикладену диференціацію омонімічних лексем на власне омоніми, омофони, омографи і оморфи, слід зазначити, що типологія міжмовних омонімів з точки зору їх зовнішньої структури не може бути описана тільки на основі принципу аналогії з внутрішньомовною омонімією. Так як існують певні відмінності, закономірності розвитку слов'янських мов, не можна говорити ні про графічну, ні про фонетичну тотожність міжмовних омонімів. Тому традиційне виділення серед них фонетико-графічних, фонетичних і графічних омонімів вважаємо умовним.

Оскільки омонімія існує в усіх основних рівнях мовної структури: у фонології, словотворі, лексиці, семантиці, фонології та синтаксисі, аналіз цього надзвичайно складного явища потребує комплексного вивчення, як з точки зору мови, так і мовлення. Слід зауважити, що омонімія є не лише внутрішньомовною, але і міжмовною проблемою, так як виходить за межі однієї мови, тобто вимагає більш детального дослідження.

Міжмовні омоніми виникають внаслідок, по-перше, оказіонального орфографічного чи звукового співпадіння лексем у плані вираження і, по-друге, полісемії похідного слова.

Аналіз явища омонімії, враховуючи типологічні подібності генези лексико-семантичних явищ та еквівалентності лексичних елементів у споріднених мовах, дозволяє відзначити, що дивергенція міжмовних омонімів є спричинена значенневим, семантичним діапазоном одиниць і так само може складатися із сталих формальних подібностей – фонетико-графічних, фонетичних, графічних і морфологічних.

ЛІТЕРАТУРА

1. Білодід І. та ін. Словник української мови в 11 томах. Київ. Наук. думка, 1970 – 1980.
2. Кононенко І., Співак О. Українсько-польський словник міжмовних омонімів і паронімів. Київ. Вища шк., 2008.
3. Манакін В.М. Основи контрастивної лексикології: близькоспоріднені та споріднені мови / Володимир Миколайович Манакін. Кіровоград, 1994. 260 с., с. 171

REFERENCES

1. Bilodid I. et al. Ukrainian Dictionary in 11 Volumes. [Slovyk ukraiïnskoiï movy v 11 tomakh]. Kyiv: Nauk. dumka, 1970 – 1980.
2. Kononenko I. Spivak O. Ukrainian-Polish Dictionary of Cross-Language Homonyms and Paronyms [Ukraiïnsko-polskii slovnyk mizhmovnykh omonimiv i paronimiv. Kyiv: Vyshcha shk. 2008.
3. Manakin V.M. Contrastive Lexicology Basics: Closely Related and Cognate Languages [Osnovy kontrastyvnoi leksykologii: blyzkosporidneni ta sporidneni movy] / Volodymyr Mykolaiovych Manakin. Kirovograd, 1994. 260 p.